

роль в обстеженні, обліку, визначенні видового та вікового складу, прийнятті рішень щодо боротьби з сарановими відіграють спеціалісти Державної служби захисту рослин, які активно й кваліфіковано допомагають агрономам господарств впоратися з сарановими. Поточного року вогнища саранових мають місце в її звичайному ареалі, а саме АР Крим, Запорізькій, Херсонській, Луганській, Донецькій, Чернігівській та інших областях, де передбачено проведення хімічного захисту посівів [5].

Література

1. [http:// golovdegzahist.com.ua](http://golovdegzahist.com.ua)
2. [http// ukragroportal.com.ua](http://ukragroportal.com.ua)
3. [http// mynevs-in.net](http://mynevs-in.net)
4. [http// gazeta.lviv.ua](http://gazeta.lviv.ua)
5. [http// ua.clab.net](http://ua.clab.net)

ПІЗНЬОЮРСЬКІ ПЕНТАКРИНІДИ ДНІПРОВСЬКО-ДОНЕЦЬКОЇ ЗАПАДИНИ ТА ДОНЕЦЬКОГО КРЯЖУ

Сердюк О.Г., Сердюк О.О.
Полтавський державний педагогічний університет

Систематика пентакринід остаточно не розроблена. Є різні точки зору не тільки на власне систематичні побудови, але і на принципи, покладені в їх основу. Природно, що палеонтологам ближче і доступніше систематика, що заснована на особливостях будови скелету криноїдей. Тому орієнтиром в систематиці пентакринід було узагальнююче зведення "Основы палеонтології" [4], використовувалися також роботи, присвячені систематиці окремих груп криноїдей [1, 2, 3].

Основою для написання статті послугували власні збори викопних решток криноїдей, в 1991 – 1997 роках, на території Канівського району та північно-західних околиць Донецького кряжу.

СИСТЕМАТИЧНИЙ ОПИС ПЕНТАКРИНІД

Клас **Crinoidea** Miller, 1821

Підклас **Articulata** Zittel, 1879

Ряд **Isocrinida** Sieverts-Doreck, 1952

Родина **Isocrinidae** Gislén, 1924

Підродина **Isocrininae** Kličukhin, 1977

Рід **Isocrinus** von Meyer in Agassiz, 1836

Isocrinus cingulatus (Munster in Goldfuss, 1831)

Material: 23 фрагменти стебла.

Опис: Членики стебла п'ятикутні, з більш або менш закругленими, рідше загостреними інтеррадіальними кутами. Бічні сторони посередині опоясані тонким кілем. Петали великі, широкі, несуть чітку кренеляцію (15 – 17 кренелів). Ареоли овальні. Осьовий канал округлий. Найбільш крупні стебла — до 5 мм в поперечнику.

Місцезнаходження і вік. с. Кам'янка, кар'єр с. Мала Камишуваха Ізюмського району Харківської обл. Оолітові вапняки середнього оксфорду.

Розповсюдження: *Isocrinus cingulatus* (Munster in Goldfuss) широко поширений в різних частинах Європи від ?ранньої до пізньої юри. В Росії (Московська обл.): середній келовей (рідко). Нижній - верхній оксфорд (дуже часто); Вірменія, Кавказ, Памір; байос Польщі [1, 5].

Isocrinus cf. amblyscalaris Thurmann, 1862

Матеріал: два фрагменти стебла.

Опис: Наявні уламки стебла виявляють найбільшу схожість із стеблами *P. amblyscalaris* Thurmt., що описані у Герасимова. Членики зіркоподібні. Суглобова поверхня плоска. Тупо загострений подовжній кіль товстий і в більшості випадків сильніше підноситься в середній частині бічних сторін одних члеників і різкіше вираженими і правильнішими горбиками на кутах інших.

Місцезнаходження і вік. с. Кам'янка Ізюмського району Харківської обл. Оолітові вапняки середнього оксфорду.

Розповсюдження: *Isocrinus amblyscalaris* Thurmann відомий з оксфорду Франції, Швейцарії, Польщі, Росії. *I. cf. amblyscalaris* описаний з оксфорду Португалії [5].

Підродини **Balanocrinidae** Roux, 1978

Рід **Margocrinus** Kikushin, 1979

Margocrinus pentagonalis (Goldfuss, 1831)

Матеріал: фрагмент стебла з 14 члеників.

Опис: Стебло п'ятигранне. Бічні поверхні гладкі, злегка увігнуті. Гладкі ареоли петалей на з'єднувальній поверхні — широкі, ромбічні з чіткою кренеляцією. Краєві кренелі короткі, іноді злегка довші в радіальній частині, 5—8 на петалі. Осьовий канал округлий. Місця прикріплення вусиків у вигляді дещо поглиблених широких овалів, з двома витягнутими і зближуваними з'єднувальними горбиками посередині.

Місцезнаходження і вік. с. Тростянець (Манів яр) Канівського району Черкаської області, жовто-сірі пісковики. Пізня фаза раннього келовею, зона *Keplerites gowerianus*.

Розповсюдження: *Margocrinus pentagonalis* (Goldfuss) широко поширений в Європі і Азії від ?низів ранньої юри до середини пізньої юри. Відомий з Калінінградської і Московської областей; басейн р. Волги; на території Литви, Кавказу і Криму [1]. У Польщі зустрічається в оксфорді і кімериджі. Пізня юра Польської Низовини і Сілезії; Польська частина Карпат: байос – титон [1, 5].

Література

1. Герасимов П.А. Руководящие ископаемые мезозоя центральных областей Европейской части СССР. Часть II. Иголкожие, ракообразные, черви, мшанки и кораллы юрских отложений. – Москва: Государственное научно-техническое издательство литературы по геологии и охране недр, 1955. – 90с.
2. Кликушин В.Г. Ископаемые морские лилии пентакриниды и их распространение в СССР. – Л: Ленинградская Палеонтологическая лаборатория, 1991. – 358с.
3. Михайлова И.А., Бондаренко О.Б. Палеонтология. Ч.1. – М: Изд-во МГУ, 1997. – 448с.
4. Основы палеонтологии. Справочник для палеонтологов и геологов СССР / Отв. редактор Р.Ф. Геккер. – Т.10: Иголкожие, гемихордовые, погонофоры и щетинкочелюстные. – М: Недр, 1964. – 384с.
5. Gluchowski E. Jurassic and Early Cretaceous Articulate Crinoidea from the Pieniny Klippen Belt and the Tatra Mts, Poland // *Studia geologica Polonica.* – 1987. – Vol. XCIV. – P. 7 – 95.